

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก

อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

Factors Affecting Quality of Life of the Elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization

Borabue District Maha Sarakham Province.

อำพล ศรีมงคล¹ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร²

Amphol Srimongkol¹ and Saovalak Kosonkittiumporn²

¹นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์ ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Master student of Public Administration Program, Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

²Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: xaphlsrimngkh155@gmail.com

Received: 14 October 2021

Revised: 7 November 2021

Accepted: 12 November 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292 คน โดยการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพบุคคลในครอบครัว และปัจจัยด้านการส่งเสริมจากชุมชนสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.50 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ 3.1) ควรส่งเสริมความรู้ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในครอบครัวทั้งกาย จิตใจ ควรรณรงค์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ 3.2) ควรให้ความรู้ด้านการบริโภคอาหารที่มีสารอาหารเหมาะสมกับสภาพร่างกาย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม และ 3.3) ควรจัดงบประมาณดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและมีกิจกรรมการรับบริจาคสิ่งของเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, คุณภาพชีวิต, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research consists purposes were 1. To study level of quality of Life of the elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization, Borabue District, Mahasarakham Province 2. To study factors affecting quality of life of the elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization, Borabue District, Mahasarakham Province and 3) To study the recommendations on factors affecting quality of life of the elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization, Borabue District, Mahasarakham Province. This was a quantitative research The

research tool was a questionnaire with a sample of 292 people using the Taro Yamane formula and using a simple random sampling method. The data collected from the questionnaire were analyzed using descriptive statistics consisting of percentage, mean, standard deviation. and linear regression multiple analysis The results of research were as follow: 1) The level of quality of Life of the elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization, Borabue District, Mahasarakham Province was rated at a high level ($\bar{x} = 3.84$) 2) Factors affecting quality of life of the elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization, Borabue District, Mahasarakham Province include: Factors of care from family members and promotion factors from community. Can predict together 88% and 3) Recommendations on factors affecting the quality of life of the elderly in Nong Ko Subdistrict Administrative Organization, Borabue District, Mahasarakham Province including: 3.1) should promote knowledge in caring for the elderly in the family both physically and mentally; should campaign for community participation in organizing activities with the elderly; body Local government organizations should promote careers for the elderly as appropriate, and 3.3) should arrange a budget to care for the elderly and have activities for donating items to help the elderly.

Keywords: Factors Affecting, Quality of Life, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ประชากรโลกและประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่คล้ายคลึงกัน ประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ประชากรสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โครงสร้างของประชากรกำลังมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ "สังคมผู้สูงอายุ" โดย องค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามว่าประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวนผู้สูงอายุไทยจะประมาณ 14.5 ล้านคน หรือคิดเป็นประมาณ 1 ใน 5 ของประชากรทั้งประเทศ และที่สำคัญประชากรสูงอายุเหล่านี้ก็มีแนวโน้มที่จะมีอายุยืนยาวขึ้น นัยยอมหมายความว่าระยะเวลาของการต้องอยู่ในภาวะพึ่งพาของผู้สูงอายุจะยาวนานขึ้นด้วยเช่นกัน ปัจจุบันอายุคาดเฉลี่ยของผู้สูงอายุชาย อยู่ที่ 69.5 ปี ในขณะที่ผู้สูงอายุหญิงอยู่ที่ 76.3 ปี การเข้าสู่สังคมสูงอายุเช่นนี้ สิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็คือ การเตรียมการรองรับการดูแลผู้สูงอายุที่จะเพิ่มขึ้น ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในปี 2563 มีผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบจำนวน 256,565 คน ได้รับการดูแลช่วยเหลือ จำนวน 229,720 คน ซึ่งยังเหลือผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่ยังไม่ได้รับการดูแลอีก จำนวน 26,845 คน (กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2564) เช่นเดียวกับรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปี 2563 มีผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบ จำนวน 1,909 คน ได้รับการดูแลช่วยเหลือตามระบบ จำนวน 1,713 คน (สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย, 2564)

คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ มีองค์ประกอบของผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านร่างกาย (2) ด้านจิตใจ (3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (4) ด้านสิ่งแวดล้อม (5) ด้านความมั่นคงในชีวิต (กรมสุขภาพจิต, 2552) ประเทศไทยหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ จึงได้จัดตั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักของภาครัฐ รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุประกอบกับ ได้มีการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 จึงต้องถ่ายโอนภารกิจหลายประการที่รัฐดูแลอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สถาน

สงเคราะห์คนชรา ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้การดูแลผู้สูงอายุได้ทั่วถึงและใกล้ชิดมากขึ้น อย่างไรก็ตามการดูแลและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ นับตั้งแต่พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ได้มีผลบังคับใช้ ก็มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจำนวนมากที่ได้เข้าร่วมดำเนินการและร่วมมีบทบาทอำนวยประโยชน์ด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชน และสังคม ได้อย่างมีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้ง เมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้ ก็มีหน่วยงานภาครัฐดำเนินการจัดบริการให้ความคุ้มครองดูแล ช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการสังคมรูปแบบต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมในเรื่องของการสร้างความมั่นคงด้านรายได้และค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัย การมีส่วนร่วม ตลอดจนการได้รับความคุ้มครองดูแลทางด้านกระบวนการยุติธรรม (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ, 2556)

ไขเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดมหาสารคาม มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวนทั้งหมด จำนวน 1,076 คน (งานทะเบียนราษฎรและบัตรอำเภอธวัชบุรี, 2563) สภาพปัญหาผู้สูงอายุ คล้ายคลึงกับสภาพ ปัญหาในระดับประเทศ เช่น ปัญหาการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ ไม่มีหลักประกันรายได้ ไม่มีสวัสดิการรองรับและมีแนวโน้มที่จะถูกทอดทิ้งให้อยู่ตัวคนเดียวมากขึ้นโดยเฉพาะ กลุ่มผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้และต้องการญาติดูแลมากขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับสายตากรอนไม่หลับ และความดันโลหิตสูง มีภาวะเจ็บป่วยทางด้านอารมณ์และจิตใจมากขึ้น ปัญหาสังคมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันเองที่ค่อยๆ ล้มหายตายจากไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลใกล้ชิด เช่น คู่สมรสหรือบุตรหลาน บทบาทและความรับผิดชอบทางสังคมของผู้สูงอายุเริ่มลดลงอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของอายุและสมรรถภาพด้านร่างกายที่เสื่อมถอย ทำให้เกิดความคับข้องใจทางสังคม และปัญหาด้านเศรษฐกิจเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สามารถประกอบอาชีพใดๆ ทำให้มีคุณภาพชีวิตทางด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไม่ดีพอ ซึ่งข้อมูลสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุทั้งปัญหาด้านสุขภาพกายสุขภาพจิต ปัญหาด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ปัญหาด้านสังคม และปัญหาด้านเศรษฐกิจ จะเห็นว่าสาเหตุของปัญหาต่างๆ ไม่ได้เกิดจากผู้สูงอายุเองทั้งหมด แต่ส่วนหนึ่งเกิดจากครอบครัวบุตรหลานและสังคมที่ขาดความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องและไม่เข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ อารมณ์ของผู้สูงอายุทำให้เกิดปัญหานำไปสู่การปล่อยปละละเลยไม่สนใจใยดีและทอดทิ้งในที่สุด ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมของผู้สูงอายุ ดังนั้น หน่วยงานรัฐจึงต้องจัดบริการสังคมขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเป็นธรรม เป็นองค์กรในระดับท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนายังรวมถึงการบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมด้านกีฬา ศาสนา วัฒนธรรม และการส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กและเยาวชน ผู้พิการ รวมถึงกิจการอย่างอื่น ทำให้เห็นว่าภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนข้างต้นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังเห็นได้จากการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย (1) การรับขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุรายใหม่ในปีงบประมาณถัดไป (2) โครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ประจำปี (3) โครงการอบรมส่งเสริมสุขภาพชีวิตผู้สูงอายุ (4) โครงการวันผู้สูงอายุ (5) โครงการสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุ (6) โครงการจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพในตำบล (7) สนับสนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งอยู่ในระหว่างการจัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ จากการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการให้การจัดกิจกรรม และโครงการที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวยังประสบปัญหาอยู่หลายประการ อาทิการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุของคนในครอบครัว เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้ผู้คนในครอบครัวได้ออกไปทำงานอยู่ในเขตเมือง ส่งผลกระทบทั้งต่อร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนสุขภาพสังคมของผู้สูงอายุ ที่ต้องดำเนินชีวิตอย่างโดดเดี่ยว ขาดความรักการดูแลอย่างอบอุ่นจากผู้ใกล้ชิด อันส่งผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนพัฒนาผู้สูงอายุ ประจำปี 2564 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก เกิดผลสัมฤทธิ์ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยอาศัยการ

ดำเนินการภายใต้กรอบชีวิตคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization of Life Group) (WHOQOL Group, 1995) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่บ่งบอกถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ที่ช่วยเพิ่มระดับความพึงพอใจในชีวิต และความสุขในการดำรงชีพในสถานการณ์ปัจจุบันของผู้สูงอายุ

ดังนั้น จากความสำคัญของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก โดยดำเนินการศึกษาตามองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เหมาะสมในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,076 คน (ฐานข้อมูลงานทะเบียนราษฎรและบัตรอำเภอบรบือ, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 292 คน ผู้ศึกษาใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (Yamane Taro, 1973, p. 727)

2. เครื่องมือในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาค่าคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่า IOC = 1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.248 – 0.787 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.913

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้การวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติ Multiple Regression Analysis โดยการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	ระดับคุณภาพชีวิต		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านร่างกาย	3.90	0.89	มาก	2
2. ด้านจิตใจ	3.80	0.61	มาก	3
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.72	0.75	มาก	4
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.95	0.88	มาก	1
โดยรวม	3.84	0.78	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.95$) ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.90$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.80$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{x} = 3.72$) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .938 สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ 0.938 ($R = .938$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (Y) ในระดับสูง

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ .880 ($R^2 = .880$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 88

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 ตัวแปร เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

- ปัจจัยด้านการดูแลจากบุคคลในครอบครัว (X_1) (Beta = 1.348)

- ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากชุมชน (X_2) (Beta = 1.283)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 3.594 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Y} = 3.594 + 1.348 (X_1) + 1.283 (X_2)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Z} = 1.073 (X_1) + 1.147 (X_2)$

เมื่อ $\hat{Y}$ และ $\hat{Z}$ = ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ และปัจจัยด้านการส่งเสริมจากภาครัฐ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 1) ควรส่งเสริมความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวทั้งกาย จิตใจ ควรรณรงค์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ 2) ควรให้ความรู้ด้านการบริโภคอาหารที่มีสารอาหารเหมาะสมกับสภาพร่างกาย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม และ 3) ควรจัดงบประมาณดูแลผู้สูงอายุและมีกิจกรรมการรับบริจาคสิ่งของเพื่อสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.95$) ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.90$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.80$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{x} = 3.72$)

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในเขตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .938 สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถสร้างสมการถดถอยได้ดังนี้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 3.594 + 1.348 (X_1) + 1.283 (X_2)$ และ สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = 1.073 (X_1) + 1.147 (X_2)$

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประกอบด้วย 1) ควรส่งเสริมความรู้ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในครอบครัวทั้งกาย จิตใจ ควรรณรงค์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ 2) ควรให้ความรู้ด้านการบริโภคอาหารที่มีสารอาหารเหมาะสมกับสภาพร่างกาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม และ 3) ควรจัดงบประมาณดูแลผู้สูงอายุและมีกิจกรรมการรับบริจาคสิ่งของเพื่อสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก มีนโยบายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง และมีการทำงานเชิงรุกออกเยี่ยมบ้านของผู้สูงอายุในชุมชนร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นอกจากนี้ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความตรงต่อเวลา และมีการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุเพื่อการดูแลสุขภาพตนเอง โดยได้รับการร่วมมือจากผู้สูงอายุเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญริช สาริกัลยะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยภรณ์ เลหาบุตร (2557) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อจำแนกตามรายด้านได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในอันดับ 1 ด้านร่างกาย อยู่ในอันดับ 2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในอันดับ 3 ด้านจิตใจ อยู่ในอันดับ 4 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คุณภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่มี เพศ อาชีพ สถานภาพ ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุ ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิระพงษ์ พรายภิรมณ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลสวนส้ม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลสวนส้ม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ คำคง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับสูง จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

2. สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ปัจจัยด้านการดูแลจากคนในครอบครัว ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากชุมชน ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากภาครัฐ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านการดูแลจากบุคคลในครอบครัว (X1) และปัจจัยด้านการส่งเสริมจากชุมชน (X2) ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการดูแลจากบุคคลในครอบครัว ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่ได้รับการดูแลจากบุตรหลาน ผู้สูงอายุได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้รับการดูแลด้านสุขภาพ ลูกหลานพาไปหาหมอรู้สึกรู้ว่าตนเองไม่ได้ถูกทอดทิ้ง สอดคล้องกับสุกัญญา วชิรเพชรปราณี (2553, น.57) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวอย่างมีความสุขในชุมชนกึ่งเมืองจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพของครอบครัว รายได้และสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ได้ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุทั้งทางร่างกายจิตใจ และสังคม ดังนั้นบทบาทโดยทั่วไปของครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุจึงเป็นบทบาทในการตอบสนองความต้องการและเกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุให้อยู่อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับชลธิชา จันท์แจ่ม และคณะ (2559, น.403) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านสังคมของผู้สูงอายุทั้งสัมพันธภาพในครอบครัว บทบาทในชุมชน และระบบการดูแลสุขภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ร้อยละ 81.2 ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - value < 0.001$)

2.2 ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากชุมชน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า สังคมผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอใน 2 ลักษณะดังนี้ 1) การรวมกลุ่มแบบชั่วคราว เช่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน การจัดงานประเพณี 2) การรวมกลุ่มแบบถาวร เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ดังนั้นกลุ่มชุมชนจึงมีบทบาทส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น มีความสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมประเพณี และพัฒนาสังคม เศรษฐกิจในชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับชนนินัทธ์ ประเสริฐพรรณ และคณะ (2557, น.388) ได้ศึกษาเรื่องกิจกรรมและผลการดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนเมือง: กรณีศึกษา พบว่า ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น เกิดขึ้นจากความร่วมมือของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ชุมชนและทีมสุขภาพ สำหรับปัญหาอุปสรรคของการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นปัญหาด้านสุขภาพและด้านครอบครัวของผู้สูงอายุ ด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัสดุอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สมาชิกในครอบครัวควรรู้จักเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นพูดคุยในเรื่องสร้างสรรค์ และให้กำลังใจผู้สูงอายุ

1.2 ควรมีการขับเคลื่อนด้วยกลไกการจัดการของชุมชน ภายใต้การดูแลช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนในชุมชน มีการส่งเสริมให้มีอาสาสมัครจิตอาสาในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ร่วมจัดตั้งเงินบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจนในชุมชน

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุประจำตำบลมีกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสม มีการออกกำลังกาย ฝึกอาชีพ ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อดูแลทางด้านจิตใจและร่างกายของผู้สูงอายุ

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและตรงเวลา รวมทั้งจัดโครงการอบรมให้ความรู้การดูแลสุขภาพ อาหารการกิน สนับสนุนให้คนในครอบครัวดูแลใส่ใจผู้สูงอายุให้มีความเป็นอยู่ที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อกำหนดแนวทางในการสร้างการรับรู้และหาแนวทางปรับพฤติกรรมในการดูแลตนเองที่เหมาะสม ตลอดจนการดูแลรักษาสุขภาพตนเอง และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกกิจกรรมหน่วยงานราชการได้จัดขึ้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีการจัดการด้านนโยบาย กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคุณากรยหลักสุตรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณผู้สูงอายุผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาประโยชน์จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2552). *แผนยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554)*. กรุงเทพฯ: บริษัทละมอมจำกัด.
- กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม care plan*. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2564, จาก <http://healthkpi.moph.go.th/kpi2/kpi/index/?id=1392>.
- งานทะเบียนราษฎรและบัตรอำเภอบรบือ. (2563). *รายงานบริบททั่วไปของอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม. ชนนิพนธ์ ประเสริฐพรหม และคณะ. (2557). *กิจกรรมและผลการดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนเมือง. วิทยาสาร, 2(3), 388 - 400.*
- ชลธิชา จันทรแจ่ม และคณะ. (2559). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัย ครั้งที่ 13*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงใจ คำคง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง*. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่9)*. กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- ปิยภรณ์ เลหาบุตร. (2557). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2556). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2555. สนับสนุนโดยกองทุนผู้สูงอายุ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท ทีคิว พี จำกัด.
- วีระพงษ์ พรายภิรมณ์. (2557). *คุณภาพชีวิตประชาชนในตำบลสวนส้ม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม Care Plan ระดับจังหวัด ปีงบประมาณ 2563*. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2564, จาก <http://dashboard.anamai.moph.go.th/dashboard/agedcareplan/changwat?year=2020&rg=06>.
- สุกัญญา วชิรเพชรปราณี. (2553). บทบาทผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขในชุมชนกึ่งเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี*, 14(1), 50 – 59.
- อัญรัช สารีกล้าปิยะ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(1).
- Taro, Y. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York: Harper and Row Publication.
- WHOQOL Group. (1995). The World Health Organization Quality of life assessment (WHOQOL): Position paper from the World Health Organization. *Social Science and Medicine*, 41, 1403-1409.